

Sygn. akt VIII AKa 280/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 grudnia 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VIII Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA - Adam Wrzosek – spr.

SSA - Sławomir Machnio

SSO (del.) - Anna Grodzicka

Protokolant: sekr. sąd. Ewelina Turlej

przy udziale Prokuratora Renaty Śpiewak

po rozpoznaniu w dniu 1 grudnia 2023 r.

sprawy z wniosku E. B.

o zadośćuczynienie w trybie ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego za krzywdę doznaną przez męża wnioskodawczyni – J. L.

na skutek apelacji, wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawczyni

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 16 maja 2022 r. sygn. akt XVIII Ko 17/23

I. zmienia wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że kwotę zasądzonego od Skarbu Państwa na rzecz E. B. zadośćuczynienia podwyższa o 220 000 (dwieście dwadzieścia tysięcy) zł, tj, do kwoty 300 000 (trzystu tysięcy) zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia wyroku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zaskarżonym zakresie tenże wyrok utrzymuje w mocy;

III. wydatkami za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa;

IV. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyni E. B. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, tytułem zwrotu wydatków poniesionych w związku z ustanowieniem pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VIII AKa 280/23

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego Warszawie z dnia 16 maja 2023 r., sygn. akt XVIII Ko 17/23

1.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny – pełnomocnik wnioskodawczyni

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	

#	brak zarzutów	
---	---------------	--

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
			Sąd Apelacyjny nie przeprowadzał postępowania dowodowego		

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

	Nie dotyczy	
--	-------------	--

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu
	Nie dotyczy	

. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	<p>Obraza przepisów prawa procesowego mających istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.pk. w zw. z art. 410 k.pk. polegająca na dokonaniu dowolnej, a nie swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego sprzecznej z zasadami logicznego myślenia:</p> <p>- przez przyjęcie, że fakt wypowiedzi publicznej dla portalu w polityce J. L. w 2013 r. czyli 10 lat przed wystąpieniem z wnioskiem o zadośćuczynienie wpływa na wysokość przyznanego zadośćuczynia szczególnie biorąc pod uwagę fakt, iż Pan J. L. nie żyje i nie może się odnieść do przedmiotowej wypowiedzi,</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

	<p>- przez brak uwzględnienia stanowiska prokuratora który wnioskował o przyznanie zadośćuczynienia w wysokości 300 000 zł.</p> <p>Błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na ustaleniu, że zasądzona tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę kwota 80 000 zł jest odpowiednia i stanowi przybliżony ekwiwalent cierpień.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>W realiach niniejszej sprawy słusznie Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczyni przysługuje od Skarbu Państwa zadośćuczynienie za doznaną krzywdę na podstawie art. 8 ust 1 i ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego.</p> <p>Z ustalonego stanu faktycznego wynika, że Sąd Okręgowy miał na względzie krzywdy doznane przez J. L. wynikające z pozbawienia go wolności na skutek wykonania wobec niego decyzji Komendanta Stołecznego Milicji Obywatelskiej o internowaniu w okresie od 13 grudnia 1981 r. do 3 września 1982 r. oraz tymczasowego aresztowania na skutek postanowienia Naczelnej Prokuratury Wojskowej, które miało miejsce od 3 września 1982 r. do 1 czerwca 1983 r. a także wynikające z ukrywania się przed Milicją Obywatelską i Służbą Bezpieczeństwa w okresie od 1</p>		

czerwca 1983 r. do 30 września 1986 r.

W tym miejscu Sąd Apelacyjny wskazuje, że czas ukrywania się J. L. należy liczyć nie od 1 czerwca 1983 r. ale od 7 czerwca 1983 r, gdyż jak wynika z materiału dowodowego, J. L. został zwolniony w dniu 1 czerwca 1983 r. na sześciodniową przepustkę, zatem przez okres 6 dni pozostawał poza aresztem, zgodnie z decyzją podjętą w tym zakresie przez właściwy organ.

W pełni prawidłowo Sąd meriti wskazał, że krzywdy jakich doznał J. L., wynikały z:

- braku w początkowym okresie internowania, a następnie przez cały okres pozbawienia wolności i ukrywania się, ze znacznego ograniczenia kontaktów z najbliższymi, w tym z niepełnosprawną córką B. (ur. (...))
- obawy o los ówczesnej żony K. Z., która również 13.12.1981 r. została internowana,
- niepewności losu, w początkowym okresie internowania, wiążącej się z obawami przed wywiezieniem na teren ZSRR, na S.,
- złej jakości wyżywienia, zwłaszcza na początku okresu internowania, nim do internowanych zaczęły docierać paczki żywnościowe od (...)

Okolicznościom tym Sąd pierwszej instancji nadał jednak niewłaściwą miarę, co doprowadziło do błędnego ustalenia przez Sąd meriti, że zasądzona tytułem zadośćuczynienia kwota 80.000 zł jest odpowiednia i stanowi przybliżony ekwiwalent cierpienia.

Przede wszystkim, trzeba przyznać rację zarzutowi obrazu art. 7

k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. - polegającej na dokonaniu dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego sprzecznej z zasadami logicznego myślenia – w zakresie przyjęcia, że fakt wypowiedzi publicznej J. L. dla portalu w polityce w 2013 r. wpływa na wysokość przyznanego zadośćuczynienia.

W istocie, Sąd meriti mając z jednej strony na uwadze publiczną wypowiedź J. L., w której krytycznie wyrażał się co do roszczeń z tytułu zadośćuczynienia za doznaną w stanie wojennym i później krzywdę – pominął inne okoliczności, jak chociażby wskazywany we wniosku oraz w zeznaniach wnioskodawcy E. B. fakt, że kilka lat po tej wypowiedzi, J. L. był świadkiem w sprawie VIII Ko 90/19 dot. odszkodowania i zadośćuczynienia za internowanie jego przyjaciela W. N., z którym jak zeznał, był osadzony w ośrodku odosobnienia w B. do lipca 1982 r. J. L. w składanych zeznaniach opisywał bardzo ciężkie warunki internacji, które pod wieloma względami urągały godności człowieka.

Sam więc fakt, że J. L. samodzielnie nigdy nie wystąpił z wnioskiem o zadośćuczynienie a nawet to, że w przywołanej przez Sąd pierwszej instancji wypowiedzi publicznej z 2013 r. krytycznie wyraził się co do roszczeń z tego tytułu, nie oznacza iż deprecjonował krzywdy, jakie niewątpliwie odczuwał w wyniku internowania trwającego od 13 grudnia 1981 r. do 3 września 1982 r., pozbawienia wolności w postaci tymczasowego aresztowania w okresie od 3 września 1982 r. do 1 czerwca 1983 r. oraz ukrywania się w okresie od 7 czerwca 1983 r. do 1 października 1986 r.

Rację ma też skarżący, gdy podnosi w apelacji, iż wyprowadzone przez Sąd pierwszej instancji wnioski na podstawie publicznego wystąpienia J. L. – są nieuprawnione przede wszystkim dlatego, że zmarły 21 lutego 2021 r. J. L. nie mógł przed Sądem odnieść się do swych wystąpień, zatem Sąd nie miał możliwości ich zweryfikowania bezpośrednio, w sensie, czy wnioski te J. L. podtrzymywał do swojej śmierci, co wydaje się wątpliwe chociażby w świetle zeznań samej wnioskodawczynie jak i też postawy J. L. w sprawie o zadośćuczynienie, o które występował jego przyjaciel.

Ostatecznie więc Sąd odwoławczy nie podziela zapatrywań Sądu Okręgowego, iż na wysokość przyznanego J. L. zadośćuczynienia, niekorzystnie wpływać mogą okoliczności związane z faktem, że osobiście J. L. nie wystąpił z wnioskiem o zadośćuczynienie, a nawet że publicznie wyraził krytyczny stosunek wobec tego rodzaju roszczeń wobec Skarbu Państwa.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, przyznana przez Sąd pierwszej instancji kwota zadośćuczynienia, nie uwzględnia w należyтым stopniu dolegliwości wynikłych z trwającego łącznie 18 miesięcy pozbawienia wolności J. L. oraz przeszło trzyletniego ukrywania się przed Milicją Obywatelską i Służbą Bezpieczeństwa.

Ustawodawca wskazując w treści art. 445§1 k.c., że zadośćuczynienie winno być „odpowiednie” – nie zdecydował się na unormowanie stawek ani kryteriów dotyczących sposobu ustalenia jego wysokości, pozostawiając ich wypracowanie judykaturze i doktrynie prawa.

Konsekwencją takiego stanu rzeczy jest ściśle oceny charakter tego świadczenia, którego wysokość należy ustalić in concreto, stosownie do okoliczności danej sprawy. Jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest "odpowiednia" należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego. Jak podkreśla w swoich judykatach Sąd Najwyższy oraz co wielokrotnie i jednolicie znajduje swój wyraz także w orzecznictwie Sądów Apelacyjnych ustalanie wysokości zadośćuczynienia pieniężnego wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności mogących mieć znaczenie w danym przypadku. Chodzi tu przede wszystkim o stopień i rodzaj cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność, czas trwania, wiek pokrzywdzonego, rodzaj i rozmiar doznanych obrażeń, nieodwracalność następstw uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia itp. Zadośćuczynienie, wobec niewymierności szkody niemajątkowej, ma zrównoważyć negatywne przeżycia i jest swoistego rodzaju przybliżonym ekwiwalentem doznanych cierpień psychicznych i fizycznych, a więc musi być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom życia i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. Najistotniejszym celem zadośćuczynienia jest wynagrodzenie doznanej przez poszkodowanego krzywdy, czyli zrealizowanie funkcji kompensacyjnej.

Z pola widzenia nie może umknąć, że J. L. w reżimowym państwie komunistycznym działał w obronie podstawowych praw i wolności człowieka, a swoją postawą dawał nadzieję na ziszczenie się marzeń

milionów ludzi o życiu w wolnej i niepodległej Ojczyźnie. Był on osobą o wysokich walorach moralnych, z ukształtowanymi ideami niepodległościowymi. Tym samym jego internowanie, a następnie tymczasowe aresztowanie z uwagi na postawienie mu całkowicie bezpodstawnych zarzutów było bezprawną represją państwa komunistycznego i musiało wywoływać u J. L. poczucie zagrożenia i obawy nie tylko o własne życie ale także o los najbliższych i związane z tym lęki, stres i frustracje.

Mając powyższe na uwadze, kwotą czyniącą zadość krzywdzie jakiej doświadczył J. L., jest zdaniem Sądu odwoławczego kwota 300.000 zł, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku, tj. w wymiarze o 220.000 zł wyższym niż kwota zasądzona w skarżonym wyroku. Zadośćuczynienie w tej wysokości będzie stanowić odczuwalną dla wnioskodawczynie rekompensatę, a zatem uznać należy, iż jest kwotą odpowiednią w rozumieniu przepisów dotyczących zadośćuczynienia (art. 445 k.c.).

Lp.	Zarzut	
	<p>Obraza prawa karnego materialnego:</p> <p>a) art. 8 ust. 1 i ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (dalej: ustawa lutowa) oraz art. 445 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku - kodeks cywilny (dalej: k.c.) i art. 448 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że zasądzona na mocy wyroku</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

Sądu Okręgowego w Warszawie w XVIII Wydziale Karnym z dnia 16 maja 2023 roku, sygn. akt XVIII 17/23 kwota 80 000 zł jest adekwatną rekompensatą za krzywdy, których doznał skarżący w związku z pozbawieniem go wolności na mocy decyzji o internowaniu,

b) art. 8 ust. 1 i ust. 3 ustawy lutowej w zw. art. 361 k.c., art. 444 k.c. i art. 445 § 1 k.c. poprzez ich niezastosowanie i zasądzenie tytułem zadośćuczynienia kwoty w sposób niewspółmierny niskiej wobec zachodzących rozmiarów krzywdy,

c) art. 8 ust. 1 i ust. 3 ustawy lutowej w zw. z art. 64 ust. 2 w zw. z art. 32 Konstytucji poprzez różnicowanie podmiotów prawa charakteryzujących się wspólną istotną cechą, co prowadzi do odstępstwa od zasady równości, co przejawia się w zasądzeniu zadośćuczynienia w kwocie 80 000 zł za prawie 18 miesięcy pozbawienia wolności, podczas gdy sądy w innych sprawach zasądzały nawet 350 000 zł za pobyt w areszcie trwający 3,5 miesiąca,

d) art. 8 ust. 1 a ustawy lutowej w zw. z art. 77 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji w zw. z art. 41 ust. 5 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP i art. 2 Konstytucji oraz art. 64 Konstytucji ust 3 w zw. z art. 2 ust. 2, poprzez nie zasądzenie żądanego zadośćuczynienia w pełnej kwocie 50 000 zł na rzecz Wnioskodawcy,

e) art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w związku a art 2 i 19 Konstytucji RP w związku a art. 5 k.c., który odnosi

	<p>się do zasady demokratycznego państwa prawnego, a mianowicie stanowi, iż Rzeczypospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej poprzez poczucie sprawiedliwości społecznej, wzmocnione przez konstytucyjną deklarację wdzięczności wobec osób walczących o niepodległość.</p>	
Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		
<p>O ile można się zgodzić ze skarżącym pełnomocnikiem, że kwota przyznanego przez Sąd pierwszej instancji zadośćuczynienia za internowanie, dalsze pozbawienie wolności a także przeszło trzyletnie ukrywanie się J. L. - nie uwzględnia w sposób należyty wagi wszystkich okoliczności, jakie miały wpływ na rozmiar krzywdy przez niego doznanej, to jednak uznać także należy, że żądanie łącznej kwoty zadośćuczynienia w wysokości pół miliona złotych - jest żądaniem nadmiernym.</p> <p>Określenie wymiaru zadośćuczynienia na poziomie postulowanym finalnie przez autora apelacji byłoby zadośćuczynieniem wygórowanym, powodującym bezpodstawne wzbogacenie się wnioskodawczyni. Takie postąpienie w żaden sposób nie znajduje oparcia w przepisach Kodeksu cywilnego, do których treści wprost odwołuje się pełnomocnik w zarzutach apelacji. Ciężar udowodnienia stawianych tez zawsze spoczywa na wnioskodawcy, a skarżący nie udowodnił dalszych okoliczności, które mogłyby skutkować uznaniem za słuszną takiej rekompensaty.</p>		

Subiektywizm przy ocenie stopnia pokrzywdzenia, który zaprezentował apelujący, jako metodę ważenia krzywdy, nie wynika z art. 445 § 1 k.c.

Zarzuty pełnomocnika wnioskodawcy ściśle wiążą się z zarzutami sformułowanymi wobec skarżonego wyroku odnośnie obrazy prawa procesowego i błędnych ustaleń faktycznych, które w wyniku częściowego ich potwierdzenia, doprowadziły do wydania wyroku reformatoryjnego w ramach dokonanej kontroli instancyjnej.

Godzi się w tym miejscu przypomnieć, że tak w wypadku zarzutu obrazy prawa materialnego opartego o względną przesłankę odwoławczą z art. 438 pkt 1 k.p.k., jak i przewidzianą w art. 438 pkt 1a k.p.k. można skutecznie postawić tylko wówczas, gdy zarzut obrazy prawa materialnego i zarzut błędu w ustaleniach faktycznych nie dotyczą tego samego rozstrzygnięcia. W realiach niniejszej sprawy błędem pierwotnym jest błąd w ustaleniach faktycznych, który skutkowałam subsumpcją zasądzeniu zadośćuczynienia w zbyt niskiej kwocie z uwagi na brak nadania przez Sąd pierwszej instancji odpowiedniego znaczenia całościowo ocenionym okolicznościom, które winny być uwzględnione przy ustalaniu jego wysokości. Równocześnie „zarzut odwoławczy z art. 438 pkt 1a może być (...) postawiony dopiero wtedy, gdy norma określająca konsekwencje prawne czynu ma charakter stanowczy (nakazuje stosowanie prawa materialnego lub go zakazuje), a ponadto błędne wskazanie lub niewskazanie tej podstawy prawnej powoduje, że orzeczenie nie odpowiada prawu.”

(vide: Dariusz Świecki (red.), Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2022). Tymczasem przepisy art. 445§1 k.c. w zw. z art. 444 k.c. oraz art. 448 k.c. w zbiegu z art. 8 ust. 1 i ust. 3 ustawy lutowej nie mają charakteru norm stanowczych, gdyż nie zobowiązują sądu do określonego zachowania. Natomiast pozostawiają mu swobodę orzekania w zakresie wysokości zasądzonego odszkodowania. „Dla wykładni pojęcia "zadośćuczynienie" (...), miarodajne są przepisy prawa cywilnego materialnego, w tym zwłaszcza art. 445 § 2 k.c., z którego wynika, że zadośćuczynienie winno być odpowiednie. Jednak ustalenie, jaka kwota w konkretnych okolicznościach jest "odpowiednia" należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego” (tak przykładowo: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2021 r., IV KK 438/21).

Żądanie zawarte we wniosku będącym przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie dotyczy zadośćuczynienia za pozbawienie wolności wnioskodawcy w stanie wojennym. Niezrozumiałym jest zatem podnoszenie w apelacji, że zaskarżony wyrok został wydany z obrazą art. 361 k.c., który to przepis określa granice odpowiedzialności zobowiązanego do uiszczenia odszkodowania.

Zdaniem autora apelacji, zaskarżony wyrok narusza wymienione w zarzutach artykuły Konstytucji RP, gdyż – jak wynika z uzasadnienia apelacji – w innych sprawach o zadośćuczynienie zapadały orzeczenia bardziej korzystne dla wnioskodawców. Odnosząc się do zarzutów

naruszenia wymienionych przez pełnomocnika wnioskodawczyni przepisów Konstytucji RP należy stwierdzić, że każda sprawa dotycząca internowania czy innego niesłusznego pozbawienia wolności posiada swoją specyfikę, która nakazuje każdorazowo dokonywać odrębnej oceny krzywdy doznanej przez konkretnych poszkodowanych.

Nie można a priori zakładać, że krzywda spowodowana internowaniem, tymczasowym aresztowaniem oraz ukrywaniem się J. L. – mając na uwadze okoliczności podane przez skarżącego w uzasadnieniu apelacji – winna skutkować przyznaniem w niniejszej sprawie proporcjonalnie takiego samego zadośćuczynienia jak w opisanych w apelacji judykatach. Subiektywny i indywidualny charakter każdej krzywdy, a także różne okoliczności każdej sprawy, różne tło i uwarunkowania, czynią, iż jakiegokolwiek porównania w tym względzie nie są adekwatne i prawidłowe. Pojawiające się zaś poglądy o jednolitości orzecznictwa sądowego mogą być uznane za słuszne tylko o tyle, o ile odnoszą się do przyjmowania przez sądy podobnych kryteriów i wyznaczników pozwalających określić rozmiary doznanej krzywdy i o ile pozostają w zgodności z zasadą indywidualizowania okoliczności w odniesieniu do konkretnej osoby i sytuacji (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 25 maja 2017 r. sygn. akt II AKa 141/17, LEX nr 2343430).

W razie śmierci osoby represjonowanej i przejęcia jego uprawnień – na podstawie art. 8 ust. 1 zd. Drugie ustawy lutowej – przez małżonka i

<p>dziecko, zasądzenie na rzecz uprawnionego wnioskodawcy, który wystąpił z żądaniem, podlega taka część świadczenia przysługującego represjonowanemu, jaka wynika z podziału całej kwoty świadczenia przez liczbę osób uprawnionych. Tym samym w przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni E. B. przysługuje połowa świadczenia, które otrzymałby J. L..</p> <p>Reasumując stwierdzić należy, że zarzuty odwoławcze w zakresie w jakim kwestionują one odmowę zasądzenia na rzecz wnioskodawczyni zadośćuczynienia w wysokości przekraczającej kwotę 300.000 zł, nie są zasadne.</p>		
Lp.	Zarzut	
	<p>Obraza art. 554 § 3 k.p.k. w zw. z art. 554 2a i art. 2b k.p.k., a nadto art. 379 pkt. 5 k.p.c. oraz art. 325 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k. poprzez niezawiadomienie o terminach rozpraw i rozpoznanie sprawy bez wiedzy i udziału strony, tj. organu reprezentującego właściwą jednostkę Skarbu Państwa, co ma wpływ na treść wydanego orzeczenia, albowiem pozbawiło ten organ, jako stronę postępowania, możliwości realizowania swoich uprawnień i bezpośrednio wpłynęło na treść orzeczenia, w którym to orzeczeniu nie został sprecyzowany organ reprezentujący Skarb Państwa.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego,</p>		

ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (dalej: ustawa nowelizująca) - art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego otrzymał brzmienie: „W postępowaniu o odszkodowanie i zadośćuczynienie mają odpowiednie zastosowanie przepisy rozdziału 58 Kodeksu postępowania karnego, z wyjątkiem art. 554 § 2a i 2b oraz art. 555”.

Powyższa zmiana weszła w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia ustawy nowelizującej (art. 40 ustawy nowelizacyjnej).

Stracił zatem na aktualności pogląd Sądu Najwyższego, wyrażony w wyroku z 17 maja 2022 r., I KA 2/22, stwierdzający, że stroną postępowania prowadzonego na podstawie ustawy z 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1693) jest m.in. Skarb Państwa, a organem go reprezentującym prezes sądu (art. 554 § 2a i 2b k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy lutowej).

Nie ma tu odrębnego przepisu przejściowego. Nie ma też zastosowania art. 35 ustawy nowelizującej, petryfikujący skuteczność czynności, bo dotyczy on zmian wprowadzonych do Kodeksu postępowania karnego w art. 3 wyżej wymienionej ustawy.

Zgodnie bowiem z art. 35 ustawy nowelizującej - czynności procesowe dokonane przed dniem

<p>wejścia w życie niniejszej ustawy są skuteczne, jeżeli zostały dokonane z zachowaniem wymogów określonych w ustawie zmienianej w art. 3 w brzmieniu dotychczasowym.</p> <p><u>Zmiana ustawy lutowej ma bezpośrednio zastosowanie i skutkuje tym, że z dniem wejścia jej w życie przestaje działać w procesie reprezentant Skarbu Państwa. Zarzut, że podczas postępowania przed Sądem Okręgowym nie występował ówczesny reprezentant Skarbu Państwa nie może być w żaden sposób konwalidowany.</u></p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>-o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie wniosku w całości oraz zasądzenie kwoty 500 000 zł z tytułu zadośćuczynienia za krzywdy związane z pozbawieniem wolności na mocy decyzji o internowaniu wraz z odsetkami ustawowymi od daty prawomocności do dnia zapłaty;</p> <p>ewentualnie</p> <p>o uchylenie wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Wniosek skarżącego pełnomocnika częściowo zasadny – z przyczyn omówionych we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia.</p> <p>Brak podstaw do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.</p>		

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
	brak
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
brak	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Poza dokonany zmianami w punkcie I – utrzymano w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Kontrola odwoławcza jedynie częściowo potwierdziła zasadność zarzutów apelacji.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
	Przedmiot i zakres zmiany
Kwotę zasądzoną od Skarbu Państwa na rzecz E. B. zadośćuczynienia - podwyższono o 70.000 zł tj. do kwoty 300.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się wyroku.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Omówiono we wcześniejszej części niniejszego uzasadnienia.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.	Nie dotyczy	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
2.1.	Konieczność przeprowadzona na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Nie dotyczy		
4.1.	Nie dotyczy	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Nie dotyczy		

5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
IV	Na podstawie art. 13 ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego z dnia 23 lutego 1991 r. w zw. z § 11 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800), Sąd zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 zł tytułem zwrotu uzasadnionych wydatków z tytułu ustanowienia pełnomocnika z wyboru.	
6. Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
III	Podstawą decyzji o obciążeniu Skarbu Państwa wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym był art. 13 Ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu państwa polskiego z dnia 23 lutego 1991 r.

7. PODPIS
Sławomir Machnio Adam Wrzosek Anna Grodzicka

1.3 Granice zaskarżenia	
--------------------------------	--

Wpisać kolejny numer załącznika 1			
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawczyni E. B.		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	orzeczenie o zadośćuczynieniu		
1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2 Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany		

	w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana